

مرکز تحقیقات باروری و ناباروری و سلامت جنین
دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

گروه پریناتالوژی
دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

رهنمودهای عملی بر گرفته از دستورالعمل کشوری واکسیناسیون خانم‌های باردار تاریخ مرداد ماه ۱۴۰۰ بصورت پرسش و پاسخ

تهیه کنندگان :

دکتر نجمیه سعادت: سرپرست گروه پریناتولوژی و رابط سلامت مادران
دکتر مهین نجفیان : مدیر گروه زنان و عضو کمیته کشوری کرونا در بارداری

۱۴۰۰/۶/۴

با همکاری : مرکز تحقیقات باروری و ناباروری و سلامت جنین ، اداره مادران معاونت درمان و معاونت بهداشتی
دانشگاه جندی شاپور اهواز

در حال حاضر در کشور ما چه نوع واکسن هایی برای کووید-۱۹ در بارداری مجاز اعلام شده اند؟

- واکسن سینوفارم ویروس غیر فعال میس باشد ، و بنا به توصیه سازمان جهانی بهداشت (با توجه به خطرات تهدید کننده سلامت مادر در صورت ابتلا به کووید ۱۹) به مادران باردار قابل توصیه است و دستورالعمل اخیر کشوری نیز در خصوص این واکسن می باشد.
- در مورد واکسن سینوفارم، واکسیناسیون مادران باردار واجد شرایط، منوط به رضایت وی پس از مشاوره خواهد بود.
- مطابق نامه ۴۳۲۸/۳۰۰ مورخ ۱۲ خرداد ماه سال جاری، تجویز واکسن آسترانیکا در بارداری منوط به تایید لزوم تجویز واکسن آسترانیکا توسط کمیته دانشگاهی و همچنین اخذ الزامی رضایت نامه کتبی از این گروه مادران (موارد تزریق واکسن آسترانیکا) است.

منابع :

- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۶مرداد ماه ۱۴۰۰
- پیرو دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۸مرداد ماه ۱۴۰۰

در کشور ما در حال حاضر کدام گروه از خانمها در اولویت واکسیناسیون کووید- ۱۹ در بارداری هستند؟

- همه مادران (۱۸ سال به بالا) با نمایه توده بدنی ۳۵ و بالاتر
- همه مادران (۱۸ سال به بالا) با بارداری های دو قلویی و چند قلویی و بارداری با IVF
- همه مادران باردار (۱۸ سال به بالا) با بیماری زمینه ای شامل بیماری دیابت، قلبی ، فشار خون بالا ، مصرف داروهای ایمنوساپرسیو ، بیماری مزمن کلیوی، آنمی سیکل سل ، پیوند اعضا ، سیروز کبدی و آسم

- همه خانمهای باردار با سن ۳۵ سال و بیشتر
- همه خانمها (۱۸ سال به بالا) شاغل در بهداشت و درمان
- همه خانمها (۱۸ سال به بالا) در شرایطی که همسران ایشان در بخش های کرونا و یا مراکز بهداشتی مدیریت کرونا شاغل هستند.
- مادران در همه گروه های سنی (۱۸ سال به بالا) شاغل در گروه های شغلی اولویت دریافت واکسن مطابق دستور عمل های واکسیناسیون کشوری

منابع :

- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۶ مرداد ماه ۱۴۰۰
- پیرو دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۸ مرداد ماه ۱۴۰۰

در حال حاضر در کشور ما از لحاظ سنی کدام گروه از خانم‌های باردار نباید واکسن کووید-۱۹ دریافت کنند؟

- در حال حاضر واکسن‌های اعلام شده برای تزریق در بارداری، در سن کمتر از ۱۸ سال مجوز تجویز ندارند.

منابع :

- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم - مرداد ماه ۱۴۰۰

آیا لازم است خانم‌های باردار برای دریافت واکسن در بارداری مشاوره شوند؟

- در مورد واکسن سینوفارم، واکسیناسیون مادران باردار واجد شرایط، منوط به رضایت وی پس از مشاوره خواهد بود.
- تجویز واکسن آسترانیکا در بارداری منوط به تایید لزوم تجویز واکسن آسترانیکا توسط کمیته دانشگاهی و همچنین اخذ الزامی رضایت نامه کتبی از این گروه مادران (موارد تزریق واکسن آسترانیکا) است.
- موارد لازم طرح در مشاوره در اسلاید دیگری شرح داده شده است.

منابع :

- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم - ۱۶ مرداد ماه ۱۴۰۰
- پیرو دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم - ۱۸ مرداد ماه ۱۴۰۰
- دستور عمل واکسیناسیون خانم‌های باردار با واکسن آسترانیکا - ۱۲ خرداد ماه ۱۴۰۰

در مشاوره یک خانم باردار برای دریافت واکسن سینوفارم چه نکاتی را باید گوشزد کرد؟

- مادران باردار در خطر بالاتر ابتلا به بیماری نیستند ، اما در صورت ابتلا ، اشکال شدیدتر بیماری نسبت به زنان غیر باردار در سن مشابه بیشتر خواهد بود .
- واکسن سینوفارم ویروس غیر فعال میس باشد ، و بنا به توصیه سازمان جهانی بهداشت (با توجه به خطرات تهدید کننده سلامت مادر در صورت ابتلا به کووید ۱۹) به مادران باردار قابل توصیه است .
- به دلیل حفظ ایمنی بیشتر تا حصول نتایج و مستندات کافی ، ترجیحا واکسیناسیون بعد از هفته ۱۲ بارداری صورت پذیرد .
- واکسیناسیون به معنای ایجاد ایمنی قطعی نیست و تداوم اقدامات پیشگیری از ابتلا به کووید برای مادر باردار و اعضای خانواده الزامی است .
- مادران باردار پس از واکسینه شدن در صورت بروز علائم احتمالی ابتلا به بیماری کووید ۱۹ ، بایستی با اطلاع رسانی به مراکز بهداشتی و درمانی یا کد ۴ سامانه ۴۰۳۰ (مادران باردار) جهت اخذ راهنمایی های لازم یا حتی تعیین محل مراجعه بررسی وضعیت اقدام نمایند .

منابع :

- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۶ مرداد ماه ۱۴۰۰
- پیرو دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۸ مرداد ماه ۱۴۰۰

آیا لازم است قبل از زدن واکسن تست بارداری انجام شود؟

- بر طبق به روزترین دستورالعمل کشوری در واکسیناسیون زنان باردار در حال حاضر (مرداد ۱۴۰۰):

در واکسیناسیون زنان در سنین باروری نیازی به آزمایش بارداری قبل از واکسیناسیون و تعویق اقدام برای بارداری نمی باشد .

- WHO نیز آزمایش بارداری را قبل از واکسیناسیون توصیه نمی کند.

منابع :

- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -مرداد ماه ۱۴۰۰

- <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-pregnancy-and-childbirth>

در صورتی که پس از تزریق اولین دوز واکسن سینوفارم خانمی متوجه شد که باردار بوده یا بتازگی باردار شده، چگونه اقدام شود ؟

- در صورت تزریق دوز اول واکسن قبل از بارداری و یا عدم اطلاع از بارداری در زمان واکسیناسیون توصیه می شود:
 - ابتدا با مادر باردار مشاوره شود.
 - سپس براساس ترجیح وی (در رابطه با زمان واکسیناسیون) تزریق دوز دوم با واکسن سینوفارم به فاصله ۲۸ روز از تزریق قبلی **یا** بعد از هفته ۱۲ بارداری، انجام شود.
- اگر پس از تزریق واکسن خانمی متوجه بارداری شد، **اندیکاسیون ختم بارداری ندارد.** (واکسن سینوفارم ویروس زنده نیست).

منابع :

- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم - مرداد ماه ۱۴۰۰
- <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-pregnancy-and-childbirth>

در صورتی که پس از تزریق اولین دوز واکسن آسترازنیکا خانمی متوجه شد که باردار بوده یا بتازگی باردار شده، چگونه اقدام شود ؟

- در صورت تزریق دوز اول واکسن قبل از بارداری و یا عدم اطلاع از بارداری در زمان واکسیناسیون توصیه می شود :
- منوط به مشاوره با مادر باردار (در رابطه با زمان واکسیناسیون) ترجیحا تزریق دوز دوم به بعد از هفته ۱۲ بارداری موکول شود و
- اگر مادری تمایل به موکول کردن تزریق به بعد از بارداری داشت، می توان بنا به درخواست وی تزریق را تا بعد از بارداری به تعویق انداخت.
- موارد تجویز واکسن آسترازنیکا منوط به طرح در کمیته دانشگاهی و تصمیم گیری کمیته است.
- اگر پس از تزریق واکسن خانمی متوجه بارداری شد ، **اندیکاسیون ختم بارداری ندارد.**

منابع : دستور عمل های ابلاغی و نکات مربوط به تزریق آسترازنیکا در بارداری
- دستور عمل واکسیناسیون مادران - خرداد ماه ۱۴۰۰

مرکز تحقیقات باروری و ناباروری و سلامت جنین
دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

گروه پریناتالوژی
دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

در صورتی که پس از تزریق اولین دوز واکسن های ممنوع در هنگام بارداری (مثل بهارات و اسپوتنیک وی) خانمی متوجه شد که باردار بوده یا بتازگی باردار شده، چگونه اقدام شود؟

- موضوع در حال استعلام از کمیته کشوری است و به محض پاسخ اطلاع رسانی خواهد شد

زمان ترجیحی واکسیناسیون بر علیه کووید-۱۹ چه سنی از بارداری است ؟

- در حال حاضر توصیه می شود واکسیناسیون بعد از هفته ۱۲ بارداری انجام شود.
- مادران واجد شرایط در سن بارداری ۲۸ هفته و بالاتر (سه ماهه سوم) در اولویت دریافت واکسن هستند ، اما لازم است که برای پیشگیری از فوت وقت هم زمان برای واکسیناسیون مادران باردار با سن بارداری ۱۲ تا ۲۸ هفته نیز برنامه ریزی های لازم به عمل می آید .

منابع :

- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۶مرداد ماه ۱۴۰۰
- پیرو دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۸مرداد ماه ۱۴۰۰

اگر مادران باردار پس از واکسینه شدن دچار بروز علائم احتمالی ابتلا به بیماری کووید ۱۹ شوند ، چکار کنند ؟

- مادران باردار پس از واکسینه شدن در صورت بروز علائم احتمالی ابتلا به بیماری کووید ۱۹، بایستی با اطلاع رسانی به **مراکز بهداشتی و درمانی** یا **کد ۴ سامانه ۴۰۳۰ (مادران باردار)** جهت اخذ راهنمایی های لازم یا حتی تعیین محل مراجعه بررسی وضعیت اقدام نمایند .

منابع :

- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۶مرداد ماه ۱۴۰۰
- پیرو دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۸مرداد ماه ۱۴۰۰

زمان واکسیناسیون در موارد ابتلا یا شک به بیماری کووید - ۱۹ در بارداری چگونه است؟

- زمان واکسیناسیون در موارد ابتلا یا شک به بیماری کووید - ۱۹ در مادر باردار ، تابع دستور عمل کشوری واکسیناسیون خواهد بود :
- در موارد ابتلا قطعی به کووید- ۱۹ پس از دریافت دوز اول و در فاصله نوبت‌های اول و دوم ، تزریق دوز دوم حداقل یک ماه پس از بهبودی کامل انجام شود.
- در افراد بدون واکسیناسیون که سابقه ابتلای قطعی به کووید -۱۹ دارند، تجویز دو نوبت واکسن حداقل یک ماه پس از بهبودی کامل انجام شود .

منابع :

- دستورالعمل تجویز واکسن کوید -۱۹ پس از ابتلا - کمیته کشوری ۱۲ مرداد ۱۴۰۰
- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۶ مرداد ماه ۱۴۰۰
- پیرو دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۸ مرداد ماه ۱۴۰۰
- https://cdn.who.int/media/docs/default-source/2021-dha-docs/update-on-who-interim-recommendations-on-c-19-vaccination-for-pregnant-and-lactating-women-70-.pdf?sfvrsn=2c1d9ac8_1&download=true

آیا واکسیناسیون کووید ۱۹ با واکسیناسیون روتین در بارداری تداخلاتی دارد؟

- فاصله بین واکسن کرونا با واکسن آنفلونزا یا توام در بارداری
حتی‌الامکان ۱۴ روز باشد .

منابع :

- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۶مرداد ماه ۱۴۰۰
- پیرو دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۸مرداد ماه ۱۴۰۰

آیا واکسیناسیون کووید ۱۹ با تزریق ایمونوگلوبولین D در بارداری تداخلاتی دارد؟

- تزریق ایمونوگلوبولین D تداخلی با واکسن کرونا **ندارد** و همانند دستور عمل‌های ابلاغی سلامت مادران انجام شود.

منابع :

- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۶ مرداد ماه ۱۴۰۰
- پیرو دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۸ مرداد ماه ۱۴۰۰

آیا واکسیناسیون کووید- ۱۹ به معنای ایجاد ایمنی قطعی است؟

- واکسیناسیون به معنای ایجاد ایمنی قطعی نیست و تداوم اقدامات پیشگیری از ابتلا به کووید برای مادر باردار و اعضای خانواده الزامی است .
- تاکید و آموزش های لازم در مورد تداوم رعایت پروتکل های پیشگیری از ابتلا به کووید ۱۹ به مادران باردار پس از واکسیناسیون الزامی است .
- سازمان بهداشت جهانی (WHO) لزوم حفظ و تقویت اقدامات بهداشت عمومی را علیرغم دریافت واکسن سینوفارم در بارداری را یادآوری می کند، از جمله :
 - ماسک زدن
 - فاصله گذاری فیزیکی
 - شستن دست ها
 - بهداشت تنفسی و سرفه
 - اجتناب از ازدحام جمعیت
 - اطمینان از تهویه مناسب.

منابع :

-دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۶ مرداد ماه ۱۴۰۰

<https://www.who.int/news-room/feature-stories/detail/the-sinopharm-covid-19-vaccine-what-you-need-to-know>

در مادرانی که تحت درمان با داروهای ضد انعقادی هستند چه نکته‌ای را هنگام تزریق واکسن می‌بایست در نظر داشت؟

- در مادرانی که تحت درمان با داروهای ضد انعقادی هستند تزریق واکسن می‌بایست به صورت عمیق در عضله دلتوئید انجام شود.

منابع :

- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۶مرداد ماه ۱۴۰۰
- پیرو دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۸مرداد ماه ۱۴۰۰

چه مواردی را برای بررسی در کمیته دانشگاهی واکسیناسیون ارجاع دهیم؟

مهم ترین موارد نیازمند بررسی در کمیته دانشگاهی واکسیناسیون :

- ✓ مادران با شرایط حاد یا وخامت بیماریهای زمینه ای
- ✓ مادران دارای بیماری های زمینه ای که در این دستور عمل ذکر نشده
- ✓ مادران متقاضی تزریق واکسن آسترازنیکا

- با عنایت به شرایط واکسن آسترازنیکا در صورت ترجیح به واکسیناسیون با استرازنیکا بایستی مورد در کمیته دانشگاهی واکسن مادران باردار بررسی شود و براساس تصمیم کمیته و مادر اقدام شود
- بدیهی است در صورت عدم صدور مجوز استفاده از این واکسن توسط کمیته، تزریق واکسن سینوفارم براساس نظر کمیته انجام می پذیرد .

منابع :

- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۶مرداد ماه ۱۴۰۰
- پیرو دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم -۱۸مرداد ماه ۱۴۰۰

در حال حاضر در کشور ما ملاحظات واکسیناسیون کووید-۱۹ در دوران شیردهی چگونه است؟

- از زمان زایمان تا ۴۲ روز پس از آن تجویز واکسن تابع شرایط واکسیناسیون در خانم‌های باردار است. (در حال حاضر سینوفارم و تحت شرایط خاص آسترانیکا)
- بر اساس مصوبه سازمان بهداشت جهانی مصرف واکسن‌های آسترانیکا و سینوفارم در شیردهی (از روز ۴۳ پس از زایمان) بلامانع است و تابع دستورالعملی کلی واکسیناسیون کشوری است.
- WHO قطع شیردهی پس از واکسیناسیون را توصیه نمی‌کند.

منابع :

- مجوز مصرف واکسن آسترانیکا در شیردهی - ۳ خرداد ۱۴۰۰
- دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم - ۱۶ مرداد ماه ۱۴۰۰
- پیرو دستور عمل واکسیناسیون مادران باردار با واکسن سینوفارم - ۱۸ مرداد ماه ۱۴۰۰
- https://cdn.who.int/media/docs/default-source/2021-dha-docs/update-on-who-interim-recommendations-on-c-19-vaccination-for-pregnant-and-lactating-women-70-.pdf?sfvrsn=2c1d9ac8_1&download=true

بطور کلی واکسن برای چه افرادی توصیه نمی‌شود؟

- افرادی که سابقه آنافیلاکسی نسبت به هر یک از اجزای واکسن دارند نباید از آن استفاده کنند.
- افرادی که دمای بدن آنها بیش از ۳۸.۵ درجه سانتی‌گراد است باید واکسیناسیون را تا زمانی که دیگر تب ندارند به تعویق بیندازند.

<https://www.who.int/news-room/feature-stories/detail/the-sinopharm-covid-19-vaccine-what-you-need-to-know>